

Malachie. j. Offeret sup altare meū pollutus panē rē.
 Itē in eodē. s. **Maledictus** colofus q̄ bz in grege suo ma-
 sculū r̄ votum faciēs imolat debile dño rē. **In cre-**
 patōemq̄ in eundē. s. pplm isrl. **De** deos alie. colue-
 runt signi. **Malachie. ij.** Transgressus est iuda r̄ abomi-
 natio facta ē in isrl
 r̄ in hierusalē. quia
 contaminavit Ju-
 das sanctificatoez
 dñi quam dilexit:
 r̄ habuit filiam dei
 alieni. **Item Ma-**
lachie. iij. **Dieb⁹**
 patruz vior̄ recess-
 siss̄ a legitimis me-
 is r̄ non custodiss̄.
Explicite qualis
 cūq̄ expositio illi-
 us prologi.

Postilla Nico-
 lai de tyra sup Ma-
 lachiam p̄p̄az in-
 cipit cum additio-
 nibus pauli episco-
 pi Burg. r̄ replicis
 magistri **Matthie**
duingk.

Ca. j.
Incipit
Malachie
propheta.
 Et dividitur in du-
 as partes. s. in p̄be-
 mium r̄ tractatus.
 tractat⁹ incipit ibi.
 Dilexi vos rē. In
 p̄ma pte describit
 impositio officij p̄-
 p̄beradi ipsi mala-
 chie cum dicitur.

Onus verbi dñi. i. officij denuncian-
 di verbū diuinū
 officium em̄ alicui impositus dñi
 onus eius fm̄ cōem mo-
 dum loquēdi q̄ frequēter vtunt̄
 p̄be. sc̄do ostēdit̄ cui v̄-
 bum h̄m̄o sit denuncian-
 dū cum dñi. **Ad isrl.** Post
 reditum em̄ captiuitatē
 babylonice quo tpe p̄p̄auit ma-
 lachias p̄ls rediens nomen
 isrl̄ obtinuit. q̄a captiuitas
 r̄ tribuū nō rediit. tercio
 notificat̄ p̄p̄a ex noie cum
 dñi. **In manu malachie.**
 i. p̄ ip̄m malachia. Malachias
 autē interpretat̄ angelus
 dñi. Ex hoc autē dixerūt
 aliq̄ q̄ fuit angelus i corpe
 assumpto. aliq̄ v̄o q̄ fuit
 esdras scriba: s̄ ista nō
 habent auctoritatē ex
 sc̄ptura: iō eadē facili-
 tate p̄tēnunt̄ qua p̄bātur.
Dilexi vos. **Incipit**
 tractatus. Circa quē sciendū
 q̄ principalis intētio p̄p̄e-
 taz fuit denunciare xp̄i
 aduentū vt diffusius dictū
 fuit i p̄ncipio hie. r̄ ideo
 malachias p̄mo arguit
 multiplex p̄ctm̄ ppli. sc̄do
 denunciat aduentū xp̄i.
 c. iij. Et q̄ p̄nia d̄-
 p̄ctis ē dispositio ad
 receptōem redemptōis: fm̄
 q̄ dñi **Matth. iij.** **Dniaz**
 agite: appropinquabit
 em̄ regnū celo-
 rum. iō p̄ma dividitur
 in duas partes. quia p̄mo
 p̄p̄a arguit sacerdotes r̄
 pplm̄ coniūctim. sc̄do
 maḡ diuisim̄. **Filius**
 igit̄ p̄mo arguit om̄s
 simul de ingratitu-
 dine i persona dei. d. **Dilexi**
 vos. r̄ bec ingratitudo
 p̄z ex r̄n̄sione ppli cum
 dñi. **In quo dilexisti nos.**
 q̄si dicant. non apparet
 erga nos tua dilectio
 specialis p̄ ceteris. s̄ h̄
 responsio tanq̄ falsa
 excluditur cum subditur
 in persona dei. **Q̄ne**
 frater erat esau iacob.
 quasi diceret sic. q̄z
 fuerunt filij eiusdē
 patris r̄ matris: vt pa-
 tet **Gen. xxv.** **Et**
 dilexi iacob. dādo ei
 b̄ndictōem paternam
 r̄ hereditatis p̄missionem:
 que tamen an-
 nexa erant tunc t̄pis
 p̄mogeniture. **Esau**
 autē odio habuit.
 denegādo ista sibi
 cuz tñ esset p̄mogenitus:
 vt p̄z

Incipit increpationemq̄ i eundē
 q̄ deos alienos coluerunt
 significant.

Explicite prologus.
Incipit argumentum.

Malachias aperte r̄
in fine oim̄ p̄p̄eta-
 rū dicit de abiecti-
 one isrl̄ r̄ vocatiōe genti-
 um. **Nō** est mihi aut̄ volun-
 tas in vobis dicit dñs
 exercitū: r̄ mun⁹ non suscipiā
 de manu v̄ra: **Ab** ortu. n. so-
 lis vsq̄ ad occasuz
 magnū est nomen meū
 i gentib⁹: r̄ i om̄i loco
 sacrificat̄: r̄ offer-
 tur noi meo oblatō
 mūda.

Explicite argumentum.
Incipit Malachias p̄-

pheta. Ca. j.
Incipit v̄bi dñi
 ad isrl̄ i māu
 malachie pro-
 phete **Dilexi**

Gen. xxv. r̄ xxvij. h̄ autē dilectio iacob r̄ odij esau
 erunt signa electōnis r̄ reprobatiōis eterne: r̄ sic alle-
 gat apls **Ro. ix.** et i hoc apparet dilectio dei sp̄alis ad
 pplm̄ isrl̄ qui descendit a Jacob qui alio noie dicitur ē
 israel: **Gen. xxxij.** secundo ostēditur specialis dilectio

ad israel: et odij
 um ad populuz
 descendētē ab
 esau p̄ effectuz.
Et posui seyr
 montes eius
 id est terrā esau
 montuosam in
 solitudine q̄ na-
 buchodonosor
 regem.
Et heredita-
 tem eius in dra-
 cones. talia em̄
 animalia solent
 habitare in ter-
 ra deserta: et eti-
 am i ruinis edifi-
 ciorum.
Et si dixerit
 idumea. i. popu-
 lus idumee. **De-**
structi sum⁹
 sed reuertentes
 edificabim⁹. ter-
 ram nostrā me-
 lius q̄ iudei re-
 uersi edificau-
 erunt suā: hoc ex-
 cluditur cū sub-
 dit in p̄sona dei.
Et si edifi-
 cabunt r̄ destru-
 am r̄ vocabun-
 tur termini im-
 pietatis. i. terra
 i qua viguit im-
 pietas: p̄pter quam iratus est dñs
 cōtra terrā r̄ popu-
 lū in ea habitantē. **Et** oculi v̄ri. o iudei.
Et videbunt vindictā meā in
 idumeis qui sp̄ fue-
 runt vobis molesti. **Et** vos
 dicetis. magnificet
 dñs. i. appareat magnitudo
 eius.
Super terminū isrl̄. i. super
 terrā isrl̄ ipsam r̄ habi-
 tatores eius ab hostibus
 p̄gendo et in bonis multi-
 plicando. **Filius** dicit
 consequēter arguit sacer-
 dotes r̄ populū diuisim̄.
 r̄ primo d̄ peccatis in deū
 secundo in proximū ca.
 sequēti. **Prima** in
 duas. quia primo arguit
 sacerdotes. secundo
 populares: ibi. **Et**
 vos. **Prima** ad huc in
 duas. q̄z primo sacrificiuz
 sacer-
 dotum excluditur tanq̄
 malū. secundo sacrificiuz
 no-
 ue legis concludit tanq̄
 deo acceptissimū: ibi.
Non ē
 Circa primum sciendū
 q̄ licet totus populus
 isrl̄
 diceretur dei filius: **Ex**
 odi. iij. **Filius** meus
 primoge-
 nitus isrl̄. tamen sacer-
 dotes ad eius ministeriū
 de-
 putati dicebantur dei
 filij r̄ serui modo
 speciali. r̄ sic loquitur
 hic. **Filius** hono-
 rat patrem. i. tenetur
 honorare. quia habet
 ab eo esse nutrimentum
 r̄ docu-
 mentum. **Et** seruus
 dominiuz suum. supple
 time bit. quia non est
 in hebreo nec in libris
 correctis: s̄ sub
 intelligitur. **Si** ergo
 pater ego sum. r̄ accipitur
 si pro quia. deus est
 pater omnium per
 creationez. r̄ specialiter
 indeorum per legis
 dationem que non fuit
 data alijs populis.
 psalmo. cxlvij. **Non**
 fecit talē om-
 ni nationi: r̄ iudicia
 sua nō manifestauit
 eis. r̄ ad huc
 specialius sacerdotū
 quos elegit ad suū
 misterium. **Ubi**
 est honor meus. quasi
 diceret. non deserat̄
 mi-
 bi honorem vt debetis.
Et si dñs ego sū. i. q̄
 gubernationez vestri
 specialē

ad israel: et odij
 um ad populuz
 descendētē ab
 esau p̄ effectuz.
Et posui seyr
 montes eius
 id est terrā esau
 montuosam in
 solitudine q̄ na-
 buchodonosor
 regem.
Et heredita-
 tem eius in dra-
 cones. talia em̄
 animalia solent
 habitare in ter-
 ra deserta: et eti-
 am i ruinis edifi-
 ciorum.
Et si dixerit
 idumea. i. popu-
 lus idumee. **De-**
structi sum⁹
 sed reuertentes
 edificabim⁹. ter-
 ram nostrā me-
 lius q̄ iudei re-
 uersi edificau-
 erunt suā: hoc ex-
 cluditur cū sub-
 dit in p̄sona dei.
Et si edifi-
 cabunt r̄ destru-
 am r̄ vocabun-
 tur termini im-
 pietatis. i. terra
 i qua viguit im-

pietas: p̄pter quam iratus est dñs
 cōtra terrā r̄ popu-
 lū in ea habitantē. **Et** oculi v̄ri. o iudei.
Et videbunt vindictā meā in
 idumeis qui sp̄ fue-
 runt vobis molesti. **Et** vos
 dicetis. magnificet
 dñs. i. appareat magnitudo
 eius.
Super terminū isrl̄. i. super
 terrā isrl̄ ipsam r̄ habi-
 tatores eius ab hostibus
 p̄gendo et in bonis multi-
 plicando. **Filius** dicit
 consequēter arguit sacer-
 dotes r̄ populū diuisim̄.
 r̄ primo d̄ peccatis in deū
 secundo in proximū ca.
 sequēti. **Prima** in
 duas. quia primo arguit
 sacerdotes. secundo
 populares: ibi. **Et**
 vos. **Prima** ad huc in
 duas. q̄z primo sacrificiuz
 sacer-
 dotum excluditur tanq̄
 malū. secundo sacrificiuz
 no-
 ue legis concludit tanq̄
 deo acceptissimū: ibi.
Non ē
 Circa primum sciendū
 q̄ licet totus populus
 isrl̄
 diceretur dei filius: **Ex**
 odi. iij. **Filius** meus
 primoge-
 nitus isrl̄. tamen sacer-
 dotes ad eius ministeriū
 de-
 putati dicebantur dei
 filij r̄ serui modo
 speciali. r̄ sic loquitur
 hic. **Filius** hono-
 rat patrem. i. tenetur
 honorare. quia habet
 ab eo esse nutrimentum
 r̄ docu-
 mentum. **Et** seruus
 dominiuz suum. supple
 time bit. quia non est
 in hebreo nec in libris
 correctis: s̄ sub
 intelligitur. **Si** ergo
 pater ego sum. r̄ accipitur
 si pro quia. deus est
 pater omnium per
 creationez. r̄ specialiter
 indeorum per legis
 dationem que non fuit
 data alijs populis.
 psalmo. cxlvij. **Non**
 fecit talē om-
 ni nationi: r̄ iudicia
 sua nō manifestauit
 eis. r̄ ad huc
 specialius sacerdotū
 quos elegit ad suū
 misterium. **Ubi**
 est honor meus. quasi
 diceret. non deserat̄
 mi-
 bi honorem vt debetis.
Et si dñs ego sū. i. q̄
 gubernationez vestri
 specialē

Malachie

Ubi est timor meus. q. d. nō apparet i vobis. Et scie
dū q. vbi dī bic. Et si dñs ego su. i. bebreo br. Si dñi
pluraliter. Ego sum. i. quo designat in deo pluralitas
plonaz in vnitare essentie. qz nomē plurale dñgitur
cū pronōie singulari. Dicit dñs exercituum ad vs o
sacerdotes zc.

ab illo em loco.
Filius honorat
zc. vsqz ibi iclu-
sue. In quo de
sperim? nomen
tuū. totus ē sub
vno versu in be
breo. Ex q. p. q.
ab illo loco inci-
pit arguē sacer-
dotes. z subdit
responsio dñi.

Offeratis su-
per altare meū
pollutū panem
panes em. possi-
tionis debebat
p man? sacerdo-
tum pistari: for-
mari z decoqui.
z ipsi ad eucan-
dum labores fa-
ciebant p alios
hoc fieri: vt di-
cunt aliq. Alij
vō dicunt q. dī
bic panis pollu-
tus eo q. erat d
critico p rapinā
acq. sūa fōmat?

Et dicitis.
vos male excu-
sando In q. pol-
luim? te. z sboi-
tur dñi respon-
sio. In eo q. di-
citis. i. facto oñditis.

Mensa dñi despecta ē. per
hoc em q. ponitis ibi panē pdicto mō formatū deho-
noratis ea. z ad hoc inducit exemplū rices. **E**t
si offeratis clau. z lan. f. aial indebitū sup altare holo-
caustoz. **N**ōne malū est. q. d. sic. qz hoc ē. pbibi-
tū in lege. **O**ffer illud duci tuo zc. q. d. si offeres
principi terreno q. est cinis z puluis non placeret sibi
nec ppter hoc exaudiret pces tuas: z multominus de-
beret talia deo offerri. ideo dicit eos ad penitentia. d.
Et nūc de pcani vultum dei zc. **Q**uis in vobis
claudat ostia zc. q. d. nūl? de vobis impēdet mibi ista
officia gratis. quia ostiarij templi z illi qui nutriebāt
ignē in altari habebant inde magiū emolumentū.

Nō est mibi. Dic pnter cōcluditur sacrificiuz deo
grati excludendo pdictū offerendi modū cuz dr. Nō
ē mibi vo. in vobis. i. bñplacitū. ppter malum vestz.

Et munus nō suscipiā de manu v̄ra. qz sacrificia
veteris legis nō erant accepta nisi ex bonitate offeren-
tis. ideo dr. Gen. iij. Respexit dñs ad abel z ad mune-
ra eius. i. ad bonitatē abel pncipaliter. z ad eius mu-
nera psequēter. **A**b ortu em solis vsqz ad occa-
sum. i. per orbē vniuersum. **M**agnū est nomen
meū in gētibz. quod exponit ra. Salo. duplr. Ano
mō. qz licet gētilēs adoraret idola vt deos: tñ dicebāt
deū celi z terre excellentiorē illis dñs. s. ab hac exposi-
tōe discordat qd subdit. **E**t in oi lo. fa. z of. noi
meo obla. mūda. qz si gētilēs cū deo celi idola colen-
tes deo facerent oblationem: illa nō esset immūda co-
rā deo. qz ab idolatris esset oblata: z ideo cū hoc po-
nit aliā expositionē dices q. iste passus intelligit d. in
deis inter gētilēs per orbē dispersis deum adorantē

bus deuote: quoz oio dī bic mūda oblatō z p eos hēmē
dñi pdicat magiū i terris gētiliū. s. istud nō v̄ v̄z. non
em ē verisile q. illi q. erāt disp̄si intē gētilēs idolatras tpe
malachie cēt iustiores et mūdiores q. illi sacerdotes q.
redierāt de babilonica captiuitate quos hic arguit: vt
dicitū ē. s. magi scq.
bāf mores gētiliū
inter quos habitā-
bant. ppter qd di-
cendum q. iste pas-
sus loq̄tur ad irāz
d. sacrificio noue le-
gis qd est eucharis-
tia: quod ē mūdis
simū z dō acceptis-
simū. in oibus etiā
terre natōibus sūt
aliq. xpiani hoc sa-
cificiū offerentes
z cum dicitur bic.
q. Magnū est no-
men meum in gen-
tibus zc. loq̄tur p
pheta de futuro p-
modū pntis ppter
certitudinē. pbe-
tie. **E**t vos
polluistis. Dic pte-
quenter ppheta ar-
guit populares: qz
illi qui debebāt of-
ferre oblatōes mū-
das z electas: offe-
rebant de peiorib?
vt videbit infra: z
ideo hic arguuntur.
cum dicit. **E**t vos
polluistis illud. scz
nomē meum quā-
tū in vobis est. **E**s
In eo q. dicitis. s.
cut z sacerdotes.

Ubi est timor meus dicit dñs
exercituum ad vos: o sacerdo-
tes q. respiciat nomen meū:
z dixistis: i. q. respexim? no-
men tuū. **O**fferit sup alta-
re meū panē pollutū z di-
cit. **I**n q. polluiim? te. **I**n
eo q. dicitis mensa dñi re-
specta ē. **S**i offeratis cecū
ad imolādū nōne malū est
Et si offeratis claudū z lā-
guidū nōne malū est. **O**f-
fer illud duci tuo: si placu-
erit ei: aut si susceperit facies
tuā dicit dñs exercituum. **E**t
nunc tēp canivultuz tēvte
misereatur v̄ri. d. manu em
v̄ra factū est b. si q. mō susci-
piat facies v̄ras dicit dñs ex-
ercituum. **Q**uis i vobis q. clau-
dat ostia z incendat altare
meuz gratuito. **N**ō est mibi
voluntas i vobis dicit dñs ex-
ercituum. z mun? nō susci-

piā de manu v̄ra. **A**b ortu
em sol vsqz ad occasuz: ma-
gnū est nomen meū i genti-
bus? i. oi loco sacrificat et
offerit noi meo oblatō mū-
da? qz magnum est nomen
meuz i gentibz dicit dñs exer-
cituum: et vos polluistis il-
lud? i. eo q. dicitis mēsa dñi
ptamiata est: qd supponi-
tur pteptibile est? cuz igne
q. illud teozat? z dixistis.
Ecce d. labore? **E**t exustis
illis illud dicit dñs exercituum
Et intulistis d. rapis clau-
dū z lāguiduz z intulistis mu-
nus. **M**unqd suscipiā illud
de māu v̄ra dicit dñs exerci-
tuum. **M**aledict? voloz? q. hz
i grege suo mascul? z votuz
faciens imolat tebile dño
Quia rex magnus ego: di-
cit dñs exercituum? z nomē
meuz horribile in gentibz

Mensa dñi contaminata est. i. pōt ibi fieri licite obla-
tio de minoribus bonis. **C**um igne qui deuorat il-
lud. i. cū igne q. seruat in altari holocaustoz ad
cremandū adipēs sacrificioz q. poterat fieri ex qbūscū-
qz lignis. z eodē mō arguebāt de sacrificijs ibi offerēdis
Et dixistis. vos medaciter excusando. **E**cce d.
labore. i. cuz magno labore potuimus talia sacrificia of-
ferre ppter paupertatē nostrā. **E**t exustis illud
i. bonū quod debebat offerri reduxistis quasi ad nihilū
Et intulistis de rapinis claudū z languiduz zc. ita q.
erat ibi duplex pctm. vnū contra primū. s. rapina. z ali-
ud d. deū. s. offerendo lege prohibitū. iō sequitur.
Nō suscipiā illud. acceptādo: z q. ista intelligātur d.
popularibus offerentibus oñdit p hoc qd subditur.
Maledictus volozus q. habet in grege suo masculū.
i. animal bonū z aprum ad sacrificanduz deo. **E**t
votū faciens. de sacrificio deo offerēdo. **I**mmolat
debile. i. aial languidū vel alis ineptū ad offerendum.
Quia rex magnus ego. s. sup omnē creaturam.
Et nomen meum horribile. i. timendum.
In capitulo primo Malachie vbi dicitur in postilla:
z dilexi Jacob zc. **A**dditio.

De dilectionem Jacob videtur intelligi potius i
hoc loco ipsa electō Jacob seu pdestinatio que
fuit ab eterno. s. ppter odiuz Esau intelligit eius
reprobatio eterna seu ab eterno. z hoc videt ex hōis apo-
stoli ad Ro. xi. dicentis. Cum em nondum nati fuissent
aut aliquid boni aut mali egissent zc. z sic dilectō Jacob
z odiū Esau i hoc loco nō videntur dicēda signa electi-
onis z reprobationis. put in postilla: sed potius per es-

intelligunt ip̄a electio ⁊ reprobatio. In eodē capi. vbi dicitur postul. Quis in vobis claudat ostia. Additio. Altera hebraica sic habet in hoc loco. Quis in vobis q̄ claudat ostia: ⁊ nō incēdat altare meū gratis seu frustra. nō est enim mibi voluntas in vobis etc.

q̄ q̄a ex demeritis eoz munera sua et sacrificia nō erant deo grata. idō deus quasi appetebat q̄ aliq̄s clauderēt ostia tēplis: sic q̄ null⁹ intraret ad incendēdum altare. s. cum sacrificiis. ⁊ hoc est qd̄ dicit lra. Quis in vobis q̄ claudat ostia. i. vna ēēt in vobis q̄ clauderet ostia tēpli. Et nō incendatis altare meū. s. sic clauso tēplo nō incendit super altare meū ali quid. Gratis. i. frustra. Rō autē quare deus volebat q̄ clauderēt ostia tēpli subditur euz dicit. Nō est mibi voluntas in vobis: et munus nō accipiā de manu vestra. q. d. non sunt accepti offeretes nec oblati.

Replica. In principio Malachie. vbi dicitur. Jacob dilecti etc. postul. exponit vt assumptū a deo ad pbandū in gratitudinē filiorum israel. Assumptū autē illud exponit p̄ modum effectus manifesti. s. quia Jacob obtinuit b̄ndictōem paternā ⁊ hereditatis p̄missionē: que erat annexa primogeniture: et au abiecto. qd̄ sine dei dilectōe ex parte vna ⁊ odio ex parte altera fieri nō potuit: quia sunt effectus dilectōis dei manifesti. Burg. autē vult q̄ dilectō ⁊ odiū debeāt hic accipi. p̄ p̄destinatōne ⁊ reprobatōne: nō p̄ eoz effectib⁹: vt postul. Ad pbādū suū p̄positū Burg. adducit aplm ad Ro. ix. Ibi dico q̄ apls adducit hoc dictū nō quo ad effectū: s̄ admirans de cā: oñdēs p̄ p̄cessum q̄ illius nō sit cā querenda. Sicut i. p̄posito si p̄beta in p̄sona dei volēs populo ostēdere q̄ euz diligeret: oñderet p̄ talia occulta sapie dei qualia sunt p̄destinatio ⁊ reprobatio: pbasset p̄plo dubiū ⁊ ignotū p̄ ignotius: sicut si hodie in gratis ⁊ de dilectōe dei dubitātib⁹ dilectio dei p̄ viā p̄destinatōnis p̄suaderi deberet plus dubitaret de antecedente q̄ p̄ntē.

Nunc ad vos. Dicunt arguit p̄ba sacerdotes ⁊ aplm de pctis p̄. primū: licet euz hoc aliquid p̄natur de pctis p̄tra deū. et diuiditur in duas partes. q̄a primo arguit sacerdotes. secundo populares ibi. Nunquid. Circa primū ponitur monitio euz dicit. a) Et nunc ad vos mandatū hoc o sacerdotes. q. d. debetis diligēter attendere. b) Et si nolueritis. puniā vos. ideo seq̄tur. c) Mittā in vos egestatē. quam supra modū timebant. q̄ auari ⁊ cupidi erant. d) Et maledicā benedictōnibus v̄ris. i. illis que consueuistis b̄ndicere. s. v̄neis ⁊ blasis: ⁊ b̄ndicti q̄ erit penuria. ita exponit ra. Sa. ⁊ subdit cā. e) Quā non posuistis sup̄ cor. s. exercere debitū officiū v̄m debito mō colendo deū ⁊ populū instruēdo. f) Ecce ego p̄iciā a vobis brachius. auferendo a vobis virtutē ⁊ sustentatōem. g) Et dispergam super vultum v̄m stercoꝝ etc. i. ex celebrationibus b̄noi nō reportabitis bonorē s̄ p̄fusionem. h) Et assumet vos secum. s. i. eris. ita q̄ eritis p̄emptibiles: si

Nunc ad vos. i. mandatū hō sacerdotēs. Si noluerit audire et si noluerit ponere sup̄ cor vt tetis gl̄az nomi meo ait dñs exercitū mittā in vos egestatē ⁊ maledicā b̄ndictiōib⁹ v̄ris: ⁊ maledicā ill qm̄ non posuistis sup̄ cor. Ecce ego p̄iciā vob brachiū ⁊ dispergā sup̄ vultū vestr stercoꝝ solennitatū v̄rarū ⁊ assumet vos secū. Et scietis q̄ m̄si ad vos mandatū istud: vt esset pactū meū euz leui dicit dñs exercitū. Pactū meū fuit cum eo vite ⁊ pacis ⁊ tedi ei timor ⁊ timuit me: ⁊ a facie nominis mei pauebat. Lex vita

cut ⁊ iōm. i. Et scied. p̄ experientia meē punitiōe. Quia nisi ad vos. sacerdotes ⁊ leuitas. Mandatū istud. de cultu dei ⁊ doctrina ppli. m. Et ecē pactum meuz cum leui. i. cum tribu leui q̄ fuit ad hoc electa a deo Num. ij. c. u. Pactū meum. i. lex.

tis fuit i ore eius ⁊ iniquitas nō est inuenta i labijs eius. In pace ⁊ i eq̄tate ambulauit meū: ⁊ multos auertit ab iniquitate. Labia ei sacerdotis custodiūt scia ⁊ legē req̄rent ex ore eius q̄ angel⁹ dñi exercitū ē. Vos autē recessistis de via ⁊ scandalizastis plurimos i lege. Irritum fecistis pactū leui dicit dñs exercitū. Propter qd̄ ⁊ ego tedi vos p̄tēribiles ⁊ hūiles oib⁹ pplis sicut non seruastis vias meas ⁊ accepistis faciem in lege. Nunquid pater vnus omnium nostrum. Nunquid nō deus vnus creauit nos. Quare ergo respicit

o. Fuit cum eo vite et pacis. fuit enim promissus a deo q̄ populus in pace viueret si legē seruaret. et sic fuit adiumentum quod dicitur hoc seruauit. vt patet ex decursu te. testa. p. Et tedi ei timor rem. s. Moyses ⁊ aarō. et pluribus ab eis descēditibus qui deum timuerunt. Quare veritas fuit i ore eius. ad docendum populum. ⁊ iniquitas nō est inuenta in labijs eius. q̄ enī aaron fecit vitulum constabilem suū. et ex timore mortis: vt dictū fuit plenius. Et dicitur. Nec ipse:

nec alij leuite crediderunt q̄ in vitulo esset aliquid numis. quod patet ex hoc q̄ tota tribu leui adiunxit se Moysi ad interficiendum illos qui peccauerāt i idolatria vituli. Ero. xxxij. s. In pace ⁊ eq̄tate ambulauit mecum. iuste viuendo ⁊ me deuote colēdo.

Et multos auertit ab iniquitate. populum docent. eo q̄ officium pertinet ad officium leuiticū. ⁊ potissime sacerdotis. ideo subditur. Labia enim sacerdotis etc. s. dicitur causa. Quia angelus domini exercituum est. habet enim officium angelicum. s. colere deum: et dirigere populum sicut angeli in ministerium missi propter salutem electorum semper vident faciem patris qui est in celis. Mat. xvij.

Vos autem. sacerdotes ⁊ leuite huius temporis. Reccessistis de via. quā tenuerunt Moyses ⁊ aarō ⁊ alij iusti. Et scandalizastis plurimos in lege. i. fuistis eis occasio delinquendi. Est enim scandalum ius pacis pedis ad aliquid quod facit incedentes ruere. malicia autem sacerdotū ⁊ doctoz facit errare populum. vñ dicit saluator. Ceci sunt ⁊ duces cecoz. si autē cecus ceco ducatur p̄stet: ambo in foueā cadūt. Propter quod dicit Aug. in pastorali. Cum pastor p̄ abrupta graditur: consequens est vt grex ad precipitium sequatur. a. Irritum fecistis pactum leui. d. officio sacerdotū. b. Propter quod ⁊ ego tedi vos p̄tēribiles. i. abiectos. c. Et accepistis faciem in lege. i. iustitias impiū p̄ misere. sacerdotes enim iudicabant aplm marime post reditum de babilone.

Nunquid. Postq̄ rephēdit sacerdotes ⁊ leuitas d malo regimine populi: hic p̄nter arguit ceteros de cōtemptu. primū ⁊ primo in generali cum dicitur. Nunquid nō p̄ vñ etc. q. d. sic. s. adā vt dicunt aliq̄ vel abraā h̄m alios. ⁊ est verbum p̄bete.

Nunquid nō deus vnus creauit nos. q. d. vi. quia oēs anime humane creatur a deo immediate. Quare ergo respicit vnusquisq̄ v̄m fr̄m suuz p̄pter paupertatē suam. q. d. nō habemus quāquam.

Malachie

A violans pactū pīm n̄roꝝ. i. legē datā p̄tib⁹ n̄fis: que p̄cepit p̄ximū diligere. secundo in speciali arguit p̄ceptū v̄rozis que debet esse vna caro cum viro cū dī. **b** Transgressus est iudas rē. 2 ista transgressio specificatur cū subditur. **c** Quia contaminavit ius vas sancti. dñi. s. lacrimam.

Quam dilexit. s. dñs. **e** Et habuit. s. iudas. i. illi de regno iude. **f** Filia dei alieni. reuertentes em de babilone cōtemplerūt v̄roz res suas iudeas que ex frequen- ti partu et labo- re itinēris crāt deturpate. 2 du- rerunt v̄roz alienigenas: vt patz. j. **g** Egre. i. ca. 2 primas te- nebant in comi- bus suis q̄si an- cillas. mulieres nō docent pue- ros suos. p̄p̄os mores. et sic ali-

vnus q̄s v̄m fr̄ez suū v̄io lās pactū patz nostrorum **t**ransgressus ē iuda 7 abo- miatō facta ē i isrl̄ 7 i h̄rl̄z q̄z p̄taminavit iudas sc̄ti- ficatōem dñi quaz dilexit et habuit filiaz dei alieni. **d**isp̄det dñs v̄z qui fece- rit hoc. **g**mḡm 7 discipulū de tabernaculo iacob 7 of- ferentē munus tomio exer- cituū 7 hoc rursuz fecistis. **o**p̄iebatis lachrymis alta- re dñi fletu 7 mugitu: ita vt non respiciā v̄ltra ad sa- crificiū: nec accipiā placa-

enigene v̄roz res iudeis genitos idola- trare quod erat pessimū: idō seq̄tur. **d**isp̄det tomio- nus virum qui fecerit hoc. **g** Magistz 7 discipu- lum. i. magnū siue parū. **b** Et offerentē munus. i. de tribu sacerdotali. qz in illa tribu inuēti sunt viri q̄ acceperant v̄roz res alienigenas. j. **g** Egre. x. ca.

et hoc rursuz fecistis. **o**p̄iebatis lachrymis rē. credētes expiāre hoc p̄ctm absq̄ emissiōe alienigena- rū. qd̄ n̄ ē falsū. id̄ subdit. **g** Ita vt nō respiciā rē.

et dixistis. **Q**uā ob cāz. nō dimittis istud delictū per solū sacrificiū. **A**d quod r̄ndet cum dī. **Q**uia dñs testificatus ē inter te 7 v̄roz. de mutua cobabita- tione 7 dilectōe: dicēs per adā. p̄betice **g**en. ij. vt ibi- dem fuit declarātū. **o**robz relinquet hō patrē suuz 7 matrē: 7 adherēbit v̄roz sui. 7 erunt duo i carne vna.

Quā tu desperisti. tenendo eā vt ancillā. **e**t bec p̄ticeps tua. i. socia nō ancilla.

et v̄roz federis tui. p̄ p̄sensū aioꝝ q̄ facit m̄imo- niū. **p** nōne vnus fecit. q. d. sic. qz vnus deus fecit adā 7 eūā. **q** Et residuū spūs eius ē. ad hoc em̄ fe- cit deus mulierē de costa viri: vt sicut vna caro sūt ita sūt vnus spūs 7 vna aīa: p̄ verā dilectōem.

Quid vnus querit nisi semē dei. q. d. ad hoc em̄ ni- tio seu p̄iunctio m̄imoniū vt inde p̄creetur semē ad- cultū dei. id̄ subditur. **s** Custodite ergo spm̄ v̄m. i. bonā voluntatē ad v̄roz. **e**t cum odio habuerit dimitte. vando ei libellū repudiū: vt possit alteri nube- re: 7 nō sicut ancilla a te violenter teneri. hoc em̄ ē mi- nus malū q̄ affligere v̄roz sine cā. libellus em̄ repu- diū nō fuit p̄cessus vt per se esset licitus. s. ad mai⁹ ma- lū evitandū: vt diffuse declaravi **d**eutero. xxiij.

op̄iet aut̄ iniquitas vestimentū eius. i. vestimentuz viri. sic em̄ sonat l̄ra bebraica que non pōt referrī nisi ad masculū 7 nō ad feminā s̄m modū loquēdi bebrai- cū. 7 ē sensus. **o**p̄eriet rē. q. d. per dei vindictā sic ap- parebit iniquitas viri respicientis v̄roz mō p̄dicto: sicut apparet illud quod ponitur sup̄ vestimentū eius.

in ca. ij. vbi dī in postilla. **e**t maledicā benedicti- onibus vestris.

hoc quod dī hic. **e**t maledicā b̄ndictōibus ve- stris. s̄m mḡm in quarto dist. xxy. quidā refe- runt ad hereticos q̄ sunt ab ecclia p̄cisi: 7 ad

excoīcatos quoz benedictiones fiunt maledictōes bis qui eoz sequūtur errores. **A**liā etiam expositionē ponit quā credo esse **g**rego. 7 ē talis. s. q̄ qui a malis sacerdo- tibus b̄ndicitur a deo erit maledictus: qz b̄ndicunt iniqui- agētib⁹ ex adulātur peccātib⁹: dum mō diuites sūt. **b**ecille.

bile qd̄ te manu v̄za 7 dixi- stis. **Q**uā ob cāz. **Q**uia to- min⁹ testificat⁹ ē int̄ te 7 v̄ro- re p̄braris tue quā tu de- speristi. **e**t h̄ p̄ticeps tua 7 v̄roz federis tui. **n**ōne vnus fecit: 7 residuū spūs eius ē. **e**t quid vnus querit nisi semē dei. **c**ustodite ḡ spm̄ v̄m 7 v̄rozē adolescen- tie tue noli respicere. **c**uz odio habuerit dimitte: dic dñs te isrl̄. **o**p̄iet aut̄ ini- quitas vestimentū eius: dic dñs exercituuz. **c**ustodite spm̄ v̄m: 7 nolite respicere

in eodem capi- tulo vbi dī i postil- la. **n**onne vnus fe- cit.

Additio. **h**oc quod dicitur hic. **n**ōne vn⁹ fecit rē. aliē exponitur s̄m quosdā bebre- ozū expositores et magis cōsonū lite- re vt videtur. **A**d qd̄ sciendū q̄ abra- hā habens i v̄rozē liberā **s**arā de ge- nē suo. accepit ta- mē aliā v̄rozē alie- nigenaz. s. agar an- cillā egyptiacam: **g**en. xvj. c. ex quo volebant se excusa- re a p̄ctō illi q̄ alie- nigenas v̄roz res ac- ceperant b̄ntes ali-

as p̄p̄ias. 7 hoc est quod dī. **n**onne vnus fecit. s. abraā q̄ erat vnus p̄ oīm isrl̄itaz. **e**t residuū spūs eius. p̄ hoc quod dī. **r**esiduū. intelligitur superabundā: eo q̄ resi- duū cuiuscunq̄ rei superabundat super ipsaz rē. q. dice- ret. nō sumus inculpādi. p̄pter v̄roz res alienigenas: eo q̄ abra- hā hoc fecit vt dictū est. 7 tñ spūs eius. s. p̄betice 7 sc̄tatis superabundans fuit. 7 sic gesta eius sunt traben- da ad p̄ntiā. **A**d quod r̄ndetur p̄ p̄betā. **e**t quid vnus querit nisi semē dei. q. d. ille vnus hoc fecit nō ex libidine carnali: s. qz **s**ara erat sterilis ip̄amet. p̄curāte hoc fecit abraā cā. plis b̄nde: vt in ca. **g**en. supradicto. **e**t q̄a nō fecit hoc abraā solū ad instantiā sare: vt dictū est. sed eti- am nutu seu inspiratione diuina. idēo dicit. **e**t qd̄ vnus querit nisi semē dei. hoc ē dicere illud qd̄ querebat abra- hā nō est intelligendū semen seu. plē simpli: s. semen dei. qz a deo inspiratus hoc faciebat. 7 sic ostendit q̄ nō erāt excusati per exemplū abrae. 7 id̄ hortatur eos. **c**ustodi- te ergo spm̄ vestz 7 v̄rozē adolescentie tue noli respice- re. qz abraā non fecit hoc respiciendo v̄rozē. s. rationib⁹ p̄dictis. 7 sequitur. **c**um odio habueris dimitte. per li- bellū repudiū qui erat simpli licitus tēpe vt. testamēti: vt declarātū fuit in additōe **d**eutero. xxiij.

Replica. **i**n ca. ij. vbi dī. **n**onne vnus fecit rē. **B**urg. affir- mit contra postillatorem 7 glosam quā aliquan- do non scit nimis pōderare. q̄ ille passus debeat exponi de abraā contra excusatōem friuolam populi in l̄ra positā: vt sit verbū populi d̄ deū arguētis. **n**onne. s. abraā habuit alienigenā v̄rozē sine reprehensione. q. dice- ret. quare reprehenditur in nobis. **S**z in l̄ra 7 eius. p̄cessus est verbū p̄bete in persona dei arguentis populuz. 7 ita dicit glo. **A**nde posset hic **B**urgē. multipliciter culpa- ri: s. non est p̄ntis. p̄positi nisi ostendere eum male cōtra postillatōrē moueri. **S**ed circa illum passum eiusdē ca- pituli. **S**i odio habueris v̄rozē dimitte. **B**urgensis d̄ materia illa se remittit ad vicesimū quartum capituluz **d**eutero. 7 ibi vide correctōrū satis latum virigi ad ca- pitulum. xij. **M**athei.

Laborare fecistis. **D**ic incipit caplm̄ i bebreo vbi incipit aduentus christi denūciatio. 7 diuiditur i duas p̄tes. qz primo ponitur occasio bui⁹ denūciatōis:

secundo ipsa denūciatio subdit: **ibi. Ecce ego mittā. Circa** p̄mū sciendū q̄ ip̄s iudeorū saltē p̄ magna pte vidēs alias gētes i h̄ mūdo p̄sperari: vt c̄aldeos z p̄sas z me-
tos q̄ erāt idolatre: z se frēq̄nter dep̄mi z captiuari: dice-
bat q̄ deus diligebat malos: z de seruitorib⁹ suis n̄ cura-
bat. vel q̄ de ist⁹ in-
feriorib⁹ p̄uidētā
non hēbat. ex q̄ ser-
uētēs sibi negligē-
bantur: z aliq̄ sic ex-
altabātur. z sic deo
imponēbāt malici-
am malos diligen-
ter: vel ignorantiaz
merita z demerita
hominū nō viden-
to. z vtrūq̄ est er-
roneum et deo odi-
osum: ideo dicitur
a **Abozare feci-
stis dñm i sermoni-
bus v̄ris. blasphemā-
torijs. z loq̄tur scri-
ptura de deo q̄si de
boie afflicto de ma-
lo quod audit i eo
quod erroneū est.**
b **Q̄is q̄ facit ma-
lū zc. ex dictis p̄z
sua. c **Aut cer-
te vbi est deus iudi-
cij. i. dii iudicij: s̄ in-
ter bonos z malos
d **Ecce ego. Dic
p̄nter denūciatur
xp̄i aduentus: in q̄
fit bonorū z malo-
rum discretio. q̄a i
p̄mo aduentu chri-
sti factū est iudiciū
discretionis: vocando aliq̄s ad gra-
tiā ceteris dimissis iusto. dei iudicio licet nobis occulto.
s̄ in secūdo aduentu fiet iudiciū discussionis malos puni-
endo z bonos premiando. s̄c q̄ p̄ceditur: q̄ p̄mo vterq̄
aduētus denūciat. z secūdo p̄dictus error euacuatur:
ibi. Inualuerūt: prima i duas: q̄ p̄mo ponit dicta denū-
ciatio. sc̄do ip̄s i monitō: **ibi. Ego em̄. p̄ma adhuc i duas.**
q̄a p̄mo denūciatur vterq̄ aduētus. sc̄do vtriusq̄ effe-
ctus: **ibi. Ipse em̄. Circa primū p̄mo denūciatur p̄mus
aduētus xp̄i: cū d̄ in p̄sona xp̄i. d **Ecce ego mittā an-
gelū meū. i. iohannē baptistā: q̄ maḡ durit i terris vitaz
angelicā q̄ humanā. q̄ em̄ hec scriptura dicat de ip̄o ad li-
tera: p̄z **Mat̄. xj. vbi dicit saluator de iohāne. Dic ē de
quo scriptū ē: ecce ego mitto zc. e **Et p̄gabit viā. q̄a
p̄dicatio z baptisim⁹ iohānis fuerūt quedā p̄pationes
ad baptisimū z p̄dicatōem ch̄risti. f **Et statim ve-
niet ad templū suū. quia ibi xp̄s oblat⁹ fuit z ibi plu-
ries p̄dicauit z miracula fecit. g **Dñator quē vos q̄-
riē. i. xp̄s cuius aduentū desiderabāt p̄res antiq̄.
h **Et angelus testi. q̄ xp̄s fuit nunci⁹ no. testi: vt p̄dire-
rat **Diere. xxxj. sc̄do denūciatur aduētus xp̄i sc̄ds cū d̄.
i **Ecce venit. i. veniet certitudinalit̄ ad iudiciū. k **Et
q̄s poterit cogitare diē aduētus eius. q. d. nullus. vñ d̄
**Mat̄. xxij. De die illa z hora nemo scit zc. l **Et
q̄s stabit. i. poterit stare. m **Ad videndū em̄. q̄ sicut
primus aduētus fuit in humilitate et māsfuetudine: ita
secūndus erit in potestate z terrore. n **Ipse em̄. Dic
p̄sequēter ponit effectus vtriusq̄ aduētus: tñ i quodaz
generalī. z p̄mo p̄mi. sc̄do secl̄d̄i: **ibi. Et accedā. effectus
autē primi fuit vocatio aliquorū ad fidē quos in primiti-
ua ecclia p̄bauit quasi aux̄ in fornace per tribulatiōes i
iudea: vt p̄z in acc̄. ap̄loz in pluribus locis: z postea per
tyrānos i omnibus partibus orbis. z hoc ē quod d̄.
n **Ipse em̄ quasi ignis p̄flās. ad p̄batōem electorū.**************************************

Abozare fecisti. iij. Dominū i p̄mōib⁹ v̄ris z dixistis. In q̄ euz fecim⁹ laborare. Nō q̄ dicitis ois qui fecit malū bon⁹ ēi p̄spe- ctu domi: et tales ei placēt. Aut certe: vbi ē de⁹ iudiciū. Ecce ego mittā angelum meū z p̄gabit viā an̄ facie meā. Et statim veniet ad templū suū dñator quē vos q̄- ritis z anḡls testi quē vos vultis. Ecce venit diē dñs exercitū. z q̄s poterit cogi- tare diē aduēt⁹ eius z quis stabit ad videndū eū. Ipse em̄ q̄si ignis p̄flās et quasi herba fullonuz. Et sedebit p̄flās z emūdās argentū z purgabit filios Leui z colabit eos quasi aux̄ z quasi argētū z erūt domio offerē

**o **Et quasi herba fullonū. qua v̄tūtur fullones ad pu-
rificādas vestes z eas nitidas fiendas.
p **Et purgabit filios leui. i. apostolos quorū aliq̄ fu-
erūt de tribu leui: z omnes fuerunt noue legis epi.
q **Et colabit eos. ad perfectā mundiciā reducēdo.********

tes sacrificia i iusticia. Et placebit domino sacrificiū iuda z iherlm̄ sicut dies sc̄li z sicut anni antiqui. Et accedat ad vos in iudicio: z ero testis veloz maleficis z adulteris: z piuris. z qui calūniāt mercedē mercēna- rijs: z hūiliāt viduas z pupillos: z opprīmūt pegrinuz nec timuēt me diē domini exercitū. Ego. n. domini z nō mator z vos filij iacob nō estis p̄sup̄ri. A die b⁹ ei p̄m v̄roz recessistis a legitimis meis: z n̄ custodi- stis. Reuertimī ad me z reuertar ad vos diē dñs exercitū: z dixistis. In q̄ reuertemur. Si affiget hō deū: q̄ vos cōfigitis me: et dixistis. In q̄ p̄figimus te:

Et erunt offerentes sacrificia. i. eucharisti- am: p̄ varia leḡ sacrificia figu- ratū fuit p̄ferm̄ per plura imper- fecta. s **Et placebit domio zc. q̄ istō sacri- ficiū ē deo acce- ptissimū.**

t **Sicut dies seculi z sicut an- ni antiqui vnde in canone misse dicitur. Sicuti accepta habere dignat⁹ es mu- nera pueri tui iusti Abel: et sa- crificiū patriar- che nostri abra- he: et quod tibi obtulit sum⁹ sacerdos tuus melchisedech. Scienduz tñ q̄ istud sicut non**

designat equalitatem: sed correspondentiā rei i. gu- rate ad figuram. sicut em̄ res figurata excellit figurā: sic sacrificiū noue legis quod est eucharistia excellit omnia veteris legis sacrificia
v **Et accedā. Dic ponit effect⁹ aduētus sc̄di cū d̄. Et accedā ad vos i iudicio. q̄ xp̄s veniet in iudiciū in forma humanat̄ glorioza. r **Et ero testis ve-
lor. q̄ illud iudiciū breui tpe expedietur.
y **Maleficis z adulteris. i. quibuscuq̄ peccatorib⁹ q̄ virtute xp̄i nota sient omnibus eorum peccata et snia iudicis iusta. ista tamē peccata specialiter exp̄m̄- tur que crudelitate importāt. sicut z **Mat̄. xxv. vbi
p̄cessus illius iudicij ponitur a saluatore.
z **Ego enim dominus. Dic consequenter post effe-
ctum extremi iudicij ponitur monitio populi: q̄ tunc nō habebit locū s̄ an̄. dicit igitur. Ego em̄ dñs. ad quē spectat omnīū generale iudiciū.
a **Et non mator. in meipso: licet sit mutatio in effe-
ctiuis meis s̄m varietatem meritorum z demerito- rum hominū. b **Et vos filij iacob non estis consū-
pti. licet hoc meruissent mala vestra. tamē saluani ali- quos ex mea misericordia. c **Diebus em̄ patrū vestroz recessistis. q̄ cito post dationē legis in mon-
te synai peccauerūt in adoratiōe vituli: **Ero. xxxj.
d **Reuertimī ad me. perverā penitentiam.
e **Et reuertar ad vos. per clementiam.
f **Et dixistis. vos male excusando. g **In quo re-
uertamur. q. di. nō declināim⁹ a deo: cuius p̄trariuz ostēditur cū subdit. h **Si affiget hō deū: q̄ vos p̄-
figitis me. In hebreo habetur. Si violentabit hō deū. quia vos violentatis me. loq̄tur em̄ scriptura de deo sicut de hoīe cuius bona p̄ violentiā capiunt. decimo x̄o ip̄sus dei sunt. p̄ sustentatione ministrorū suorum que retinebant in iudeis laicis: ideo subditur.****************************

Malachie

In decimis. q̄ debebatur leuit. **Et** i p̄mitis que debebatur sacerdotibus. et ad hanc sniam reduci tur traslatio nra. bō em̄ dicto mō violentatus fm̄ cōmune modum loquendi v̄ vsq; ad cor configus.

Et in penuria vos maledicti estis. in penā em̄ dīcti peccati de

immittebat sterilitatem terrenā. ideo subditur.

Inferre omnem decimā in horreū. s. leuit. rii. **Et** p̄bate me. id ē effectū bonitatis mee si d̄ decimis fecerit qd̄ debe

tiō subditur. **Si** nō aperuerō vobis cataractas ce. dā

eo vobis pluuias et rozes ad fe

condatōem terrē cōuenientes

Et effudero vobis b̄dictōnez. i. bonoz tēporaliū multiplicatōz.

Et increpabo p̄ vob̄ deuorantes. i. facia q̄ ventus vrens: locuste et b̄mōi.

nō deuorabunt seu peiorabunt terrenāscētia.

Et beatos vos dicent omnes gētes. que sunt in circuitu vestro ex bono

rum vestrorum multiplicatōe.

ista tñ pmissio ē sub cōditōe. s. si fecerint b̄n. quod q̄a nō fecerūt pmissio nō fuit impleta.

Inualuerūt. Dic error supra posit̄ remouet. et diuidit i duas partes: q̄ p̄mo dicit̄ error repetit̄: vt aliqd̄ addat̄ et sc̄do euacuat̄: ibi. **Tūc** locuti sūt timētes. Circa primū dī p̄sona dei. **In**ualuerūt sup̄ me verba v̄ra. i. contra me sunt multiplicata: et que sunt illa subdit̄.

Manus ē q̄ seruit deo. q̄ ad hoc nō sequitur aliqua eius retributio: q̄ sicut dicit̄ ē sup̄ius negabāt̄ eam habere. p̄uidētia de actibus humanis vel iusticiā: et ad vtrūq; sequitur defectus bone retributionis: ideo subditur in p̄sona taliū.

Et quod emo. q̄ custo. p̄cepta eius. q̄ d. nullū. **Et** q̄ ambulauim̄ tristes. i. ieiunij afflicti. vñ in hebreo habet̄. **Et** quia ambulauimus denigrati. et ideo vlt̄erius addebat̄.

Ergo nunc. i. in presenti vita. **Beatos** dicimus arrogantes. i. eleuatos in pompa et potentia. q̄ b̄n est eis i hac vita nec expectat̄ alia.

Siquidē edificati sunt. i. domib̄ et possessionibus. **Et** tētauerunt deū. ip̄m puocando et p̄temnēdo. **Et** salui facti sunt. ex q̄ d̄cludit̄ q̄ nō habeat̄ de malis eorū noticiā: vel si habet̄ q̄ de talibus nō fecit̄ iusticiam.

Tunc locuti sunt. Dic p̄nter dictus error tollit̄: et primo succūcte. sc̄do magis diffuse: ca. vltimo. Circa primū dī.

Tunc locuti sunt timentes deum qui d̄stetur diuinā p̄uidētia et eius iusticiā ad omnia

In decimis et in p̄mitis.

Et in penuria vos maledicti estis et me vos configitis gēs tota.

Inferre oēs decimā i horreū meū: et sit cibo i domo mea et p̄bate me sup̄

b̄ dic dñs si nō aperuerō vob̄ cataractas celli: et effudero vob̄ b̄dictōnez vsq; ad abūdantiā.

Et increpabo p̄ vob̄ deuorātes et nō corrūpet fructū terrē v̄re: nec erit sterilis vinea i agro dicit dñs exercituum.

Et b̄tōs vos dicent omnes gentes. **Sicut** em̄ vos terra desiderabilis dicit dñs exercituum.

Inualuerūt super me v̄ba v̄ra dicit dñs. **Et** dixistis. **Quid** locuti sum̄ contra te. **Dixistis** **Manus** ē q̄ fuit deo et qd̄ emolumētū q̄ custodiim̄ p̄cepta eorū et q̄ ambulauim̄ tristes corāz dño exercituum.

Ergo nunc b̄tōs dicimus arrogātes.

Siquidē edificati sūt facientes impietates et tentauerūt

se extendere. **Manus** q̄sc̄cū p̄rio suo. de p̄miatione bonoz et punitōe maloz in seculo futuro. et subditur.

Et attendit dñs et p̄id ē sic em̄ loqb̄tur adinuicē. **Attendit** dñs. s. bona et mala q̄ sūt i p̄nti vita. **Et** scriptus ē liber. i. ista sunt i diuina scia inde

libiliter. **Et** erūt mibi ait dñs. qui nō potest mentiri. **In** die qua ego facia. i. in die iudicij. **In** peculij. i. in populi amicabilez et familiarē. **Et** parca eis. a penis eternis. **Sicut** parca vir filio suo. q̄ castigat euz ne incurrat maius malū. **Et** cōuertimini. s. ad me vos q̄ estis i supra dicto errore.

Et videbit̄ qd̄ inter iustū et impium. q̄ licet iustū in p̄nti castiget. tñ p̄ hoc p̄seruatur i bonis gratia et postea in bona glorie deducetur.

In cap. quarto vbi dī i postil. **Ista** tñ peccata specialiter exprimuntur.

Additio. **Ratio** quare exprimunt̄ ista p̄ctā. s. maleficiū et adulteriū et p̄urium: vna glo. quia cōmune ista peccata sūt occulte: sed a deo p̄ferunt̄ in mediū: ne diu lateāt. et iō p̄

missit. **Et** ero testis. q̄ d. et de s̄lib̄ p̄ctis nō inueniant̄ ve plurimū testes: tñ ego ero testis. **Adiungit** etiā p̄dictā peccata ista q̄ sequunt̄. s. q̄ nō reddūt mercedē mercenarijs: et viduas et pupillos opprimūt et p̄grinū: ne parua putentur: q̄ p̄urium et adulteriū p̄pant̄: vt in glo.

Ca. iij. **Ecce** em̄ dicit dñs. **Dic** p̄dictus error remouetur magis explicitate ex p̄miatione bonoz et punitōe maloz. et p̄ponit̄ maloz punitōe. sc̄do bonoz retributio: ibi. **Et** oziēt. Circa primū dī. **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iusticie impletōem fm̄ q̄ dī p̄. **Et** abis iustus euz videris

Ecce em̄ dicit dñs. **Ca. iij.** **Ecce** em̄ dies veniet. s. iudicij. **Succesa** q̄si caminus. q̄ illā die p̄cedet ignis p̄flagratōis ad purgatōem elementoz. et eam sequitur ignis gehenne ad punitōem reproboz. iō subdit̄ **Et** erunt om̄s superbi peccātes p̄ deū. **Et** oēs facietes impietate. p̄ p̄ctā p̄primū. **Stipula**. incēdio gehenne deputata. **Que** nō derelinquet eis radicē. q̄ p̄ fināle sniam nō erit t̄ps nec locus reuertendi ad gr̄az. **Et** oziēt. **Dic** p̄nter ponit̄ bonoz retributionē cū dī. **Et** oziēt vobis timētib̄ nomē meū. timore filii alij. q̄ habet̄ charitatē annexā. **Sol** iusticie. i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor et saluator iustus. **Et** sanitas in penis eius. s. oziēt. q̄ p̄ ip̄m electi gliaz aier corpis cōsequētur. **Egredimini**. ad considerationem penē reproboz quam euaderis. **Et** salietis sicut vitul⁹ de armento. q̄ talis visio erit eis exultatōnis occasio. tñ p̄pter eius euasione. tñ p̄pter diuine iust

vindicta rē. m. Et calcabitis impios cum fuerint cō-
ditis. i. afflicti pena ignis gehennalis: qz corpa damnatorū
nō incinerabūt: s̄ sp̄ uiuent 2 semper cruciētur.

ii. In die q̄ ego facio. i. in die iudicij. o. Memēto
te. Dic p̄n̄r ponitur generalis monitō 2 maxime iudeo-
rum quozum plu-
res p̄uertentur an-
te iudiciū. ideo di-
citur. Memētote
leḡ moysi serui mei
in qua fit mentio d̄
aduētū christi. s̄m
q̄ dicit saluator io-
han. v. Si credere
tis Moysi: crede-
re forte 2 mibi.
p. Quaz manda-
ui ei in oreb: Ero.
rr. q. Precepta
scz decalogi q̄ suā-
da sūt tpe noui te-
stamenti.

r. Et iudicia. i. illa que continent iustum modū uiuent
di ad. primū. que similiter seruantur i noua lege: licz nō
eodē mō q̄tum ad omnia. quia precepta iudicialia que
seruantur in noua lege obligant vt de nouo instituta. de
ceremonialibus nō non fit hic mentio. quia illa sunt to-
taliter exclusa in noua lege: ita q̄ nō p̄nt obseruari licite
eo q̄ erāt respectu noui testamēti figure. 2 iō cessauerūt
adueniente ueritate. s. Ecce ego mittā uobis helyā
pp̄betā. qui ad hoc reseruat in uita cū enoch: vt predi-
cent contra perfidiā anti xp̄i. iō subditur. t. Anteq̄
ueniat dies dñi. i. dies iudicij: quā diē p̄cedet persecutio
anti xp̄i. v. Et conuertet cor patz ad filios. reducen-
to illos qui tunc erunt increduli ad fidē xp̄i: in quez cre-
diderūt patres antiq̄. 2 sic illi patres diligent filios 2 eō
uerso in charitate xp̄i. r. Ne forte uenias. In hebreo
non est forte: quia aduentus dei ad iudiciū certus ē. po-
test etiā dici s̄m translationē nostram: q̄ nō ponitur hic
forte. p̄pter incertitudinē aduentus. s̄ p̄pter incertitudi-
nē determinati temporis. unde christus dicit actuum. j.
Non est uestz nosse t̄p̄ uel momenta rē. y. Et percu-
tiā terrā. i. habitantes i terra generaliter. 3. Anathe-
mate. i. sempiterna sepatōne ab ea. qz nullus bō habita-
bit terrā ultra: s̄ aliqui. s̄lecti adhererunt deo sempiter-
na fructō: quā nobis p̄cedat q̄ cū patre 2 sp̄s̄ factio uiuit
2 regnat deus in secula seculoz Amen.

In ca. quarto ubi p̄m̄ in postilla. Precepta. f. decalogi.
Additio.
Ubi nos habemus in hoc loco precepta 2 iudicia
in hebreo habetur ceremonia 2 iudicia. vñ ex hoc
loco estimant hebrei habere contra nos validū
argumentū ad p̄bandū q̄ ceremonialia non debent ces-
sare tēpore messie: vt habetur p̄m̄ uniter in expositioni-
bus eoz. s̄ bñ aspicienti uerā 2 p̄p̄iam litere significati-
onez ex hac auctoritate nō habent intentū. s̄ forte ex ea
potest oppositum probari. ad quod sciendū q̄ aliud ē di-
cere. Memētote legis moysi. 2 aliud est dicere. Serua-
te legē moysi rē. nā ad seruandū legē req̄rit̄ facere ea q̄ i
lege p̄cipiūtur. 2 uitare ea q̄ in lege. p̄hibētur. ad memo-
riā dō legis habēdā hoc nō req̄ritur. s̄ sufficit h̄ie mēoz
am̄ de lege in mente ad eius sp̄ialem intelligentiā perci-
piendā. vñ in hoc loco p̄beta ad sp̄iales legis intelligē-
tiā inuitat s̄m glo. interlinearē. non autē exhortatur ad
obseruantiam legis. 2 sic ex ista auctoritate habet q̄ ce-
rimonialia et iudicialia legis moisaice de quibus hic t̄m̄
fit mētio sunt habēda i memoria mō p̄dicto. non autē ser-
uāda quod ē cōtra eos. si em̄ p̄p̄ba intenderet exhortari
p̄p̄m̄ ad legē moisaicā perpetuo obseruandā utiq̄ dixit
set. Seruate seu custodite legem moysi. 2 hoc non dicit.
s̄ memētote legis: ad inueniendū quod. s̄. dictum est. Et
notandū q̄ hanc dñam inter custodire preceptū. 2 me-

m̄ 2 calcabitis impios cum
fuerint cinis sub planta pe-
dū uestroz in die qua ego
facio dicit dñs exercituum
Memēto te legis Moysi
serui mei: quam mandauit
ei in oreb ad omnem israel
precepta et iudicia. Ecce
ego mittā uob helyā p̄p̄be

in dñā habere de precepto seu d̄ lege: ponit ra. Moy-
gerunden. in expositione super pentateuchum super
illud uerbum Ero. rr. Memēto ut diem sabbati san-
ctifices. 2 illud uerbum Deutero. v. Obserua diē sab-
bati. Dicendo q̄ primū uerbū importat preceptū af-
firmatiuū solūz
d̄ memoria sab-
bati habenda.
2 secundum uer-
bum importat
preceptū de cu-
stodiendis om-
nib⁹ que custo-
dienda sunt in
sabbato.

tam̄ anteq̄ ueniat dies dñi
mini magnus 2 horribilis.
Et conuertet cor patrum
ad filios: 2 cor filiorum ad
patres eorum ne forte ueni-
am̄ et percutiā terrā ana-
themate.

Explicit Malachias
propheta.

In eodem ca-
pitulo ubi dicitur
in postilla.
Et conuertet cor
patrum ad fili-
os.

Hoc quod dicitur helya. Et conuertet cor p̄m̄ ad fi-
lios 2 cor filioz ad patres eoz. uidet̄ p̄p̄ie expo-
nendū de sancto Johāne baptista qui p̄cessit
xp̄m̄ in sp̄u 2 uirtute helye: Luce. j. c. Iste em̄ conuertit
cor patz ad filios in q̄tum digito demonstrauit filijs
xp̄m̄. in que cor p̄m̄ fide 2 desiderio tēdebat: s̄ hoc in
singulari uago. nō autē in singulari demonstrato: s̄
conuertit cor filioz ad patres eoz. in q̄tum xp̄us que s̄
lijs digito demonstrauit ē ille in que patz fides 2 deside-
riū tendebat saltē i singulari uago. 2 sequitur. Ne forte
ueniā 2 p̄cutiā terrā anathemate. q. d. si sine p̄cur-
sore p̄cedēte uenisset. desicēte demonstrate me deficiēt fides
mea: 2 sic fra eēt p̄cutiā anathemate rē. Replica.

In ca. iiii. ubi dicitur. Et conuertet cor patz ad fili-
os. postilla. exponit de helya. qz hoc faciet p̄cur-
sore s̄m aduentū xp̄i: Burg. autē exponit de
sancto Johanne baptista. s̄ illa expositio ē mystica si-
cut Johannes fuit mysticus helyas. qz uenit in sp̄u 2
uirtute helye. expositio etiā Burg. si lralis esse debe-
at occurrit inconuenientia. primū quia in lra d̄ de
diē p̄ueniēda magna 2 horribilis. Johannes autē non
p̄uenit diē horribilē: s̄ desiderabilē. De dicitur de non
conuersis per helyā cōminatoz. Ne forte ueniam 2
percutiā terrā anathemate. Johannes autē non p̄cur-
sore talē percussore. quia xp̄s nō uenit post Johan-
nem iudicare s̄ iudicari. nec uenit vt iudicet terrā uel
percutiat: s̄ vt saluetur mundus per ip̄m. huius salu-
tis participes nos faciat xp̄s ipse Iesus i secula secu-
lorum benedictus. Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra cum additionibus
pauli ep̄i Burg. ac replicā magistri Matthei de ringk
eiusdē ordinis sup Malachia p̄beta finit.